Samfunnsfag, 8.trinn 2023-24

Veke 34-38	Emne: Kven er eg?
Tema	• reflektere over omgrepet identitet • reflektere over kva for verdiar dei har og kven dei er • drøfte kva det vil seie "å høyre til" • forstå og bruke omgrep som roller, normer, sjølvbilete, sjølvtillit, og sjølvkjensle • reflektere over kva for verdiar som er viktige for eit samfunn • Reflektere over korleis vi uttrykker og meistrar følelsar som sinne, glede og angst
Kompetansemål	• reflektere over korleis identitet, sjølvbilete og eigne grenser blir utvikla og utfordra i ulike fellesskap, og presentere forslag til korleis ein kan handtere påverknad og uønskte hendingar
Læringsaktivitet og ressursar	• Kapittel 2 side 34-69 i «Samfunnsfag 8» • Arbeide med faglege omgrep, munnleg og skriftleg • Finne og snakke om konkrete døme på ulike omgrep som; identitet, rolle, verdiar, ulike former for press osv • Diskusjon med læringsven, i mindre grupper og i plenum i klassen
Vurdering	Ingen formell vurdering i denne perioden. Men, lærar ser om elevane meistrar arbeidet reint studieteknisk med å finne og forstå informasjon i teksten, skrive svar i OneNote og delta munnleg i timane.
Tverrfaglege tema	• Folkehelse og livsmeistring

Kjerneelement	• Identitetsutvikling og fellesskap
Grunnleggjande ferdigheiter	• Munnlege ferdigheiter • Å kunne skrive • Å kunne lese • Å kunne rekne • Digitale ferdigheiter

Veke 39-46	**Emne: Kva er samfunn?**
Tema	• reflektere over kvifor menneske søker saman i samfunn • drøfte kva for føresetnadar som må vere til stade i eit demokratisk samfunn • reflektere over korleis samfunn har utvikla seg gjennom historia, og kva for betydning det har for det samfunnet dei lever i dag • drøfte ulike samfunnsmodellar, og sjå på kva styrker og svakheiter som ligg i dei ulike styreformene • reflektere over kva som ligg i omgrepet velferd og reflektere over kvifor Noreg blir kalla ein velferdsstat • reflektere over kvifor mange menneske flyktar og kva for krav det stiller til samfunnet og menneska i samfunnet • reflektere over og drøfte kva for utfordringar knytt til berekraft som samfunnet står overfor i framtida
Kompetansemål	• bruke samfunnsfaglege metodar og digitale ressursar i eigne undersøkingar, presentere funn ved bruk av digitale verktøy og drøfte kor gyldige og relevante funna er • utforske korleis teknologi har vore og framleis er ein endringsfaktor, og drøfte innverknaden teknologien har hatt og har på enkeltmenneske, samfunn og natur • reflektere over korleis menneske har kjempa og kjempar for endringar i samfunnet og samstundes har vore og er påverka av geografiske forhold og historisk kontekst

<table>
<tr><td></td><td colspan="3">samanlikne korleis politiske, geografiske og historiske forhold påverkar levekår, busetjingsmønster og demografi i forskjellige delar av verda i dag
beskrive sentrale lover, reglar og normer og drøfte kva konsekvensar brot på desse kan ha for den enkelte og for samfunnet på kort og lang sikt
beskrive trekk ved det politiske systemet og velferdssamfunnet i Noreg i dag og reflektere over sentrale utfordringar</td></tr>
<tr><td>Læringsaktivitet og ressursar</td><td colspan="3">Kapittel 3 side 70-113 i «Samfunnsfag 8»
Arbeide med faglege omgrep, munnleg og skriftleg
Finne og snakke om konkrete døme på ulike omgrep som;
Diskusjon med læringsven, i mindre grupper og i plenum i klassen
Aktuelle saker frå nyheitene
Tolke diagram, statistikk og kart
Bruke omrisskart av Noreg og skrive inn nokre byar, fylka, naboland og havområde.</td></tr>
<tr><td>Vurdering</td><td colspan="3">Skriftleg prøve om temaet den industrielle revolusjonen. Liten kartprøve om geografien i Noreg.</td></tr>
<tr><td>Vurderingskriterium</td><td>LÅG
Kjenner til nokre endringar som den industrielle revolusjonen førte til, både teknisk og for folk og samfunn. Har i mindre grad kontroll på dei ulike faglege omgrepa

Har i liten grad oversikt over utvalde geografiske hovudtrekk i Noreg</td><td>MIDDELS
Har oversikt over ein del av dei endringane som den industrielle revolusjonen førte til, både teknisk og for folk og samfunn. Har kjennskap til fleire faglege omgrep

Har noko oversikt over utvalde geografiske hovudtrekk i Noreg</td><td>HØG
Har god oversikt over dei endringane som den industrielle revolusjonen førte til, både teknisk og for folk og samfunn. Har god kontroll på dei ulike faglege omgrepa

Har god oversikt over utvalde geografiske hovudtrekk i Noreg</td></tr>
<tr><td>Tverrfaglege tema</td><td colspan="3">Folkehelse og livsmeistring
Demokrati og medborgarskap
Berekraftig utvikling</td></tr>
</table>

Kjerneelement	• Samfunnskritisk tenking og samanhengar • Demokratiforståing og deltaking • Berekraftige samfunn • Identitetsutvikling og fellesskap
Grunnleggjande ferdigheiter	• Munnlege ferdigheiter • Å kunne skrive • Å kunne lese • Å kunne rekne • Digitale ferdigheiter

Veke 47-51	**Emne: Kva er mangfald?**
Tema	• reflektere over kva som meinast med omgrepet mangfald • diskutere likskap og ulikskap mellom menneske • reflektere og drøfte kva som ligg i omgrepet kultur • forklare kva som er meint med urbefolkning og nasjonale minoritetar • reflektere over og drøfte kva som kan føre til utanforskap
Kompetansemål	• bruke samfunnsfaglege metodar og digitale ressursar i eigne undersøkingar, presentere funn ved bruk av digitale verktøy og drøfte kor gyldige og relevante funna er • utforske og beskrive korleis menneske- og urfolksrettar og andre internasjonale avtalar og samarbeid har betydning for nasjonal politikk, livet til menneske, likestilling og likeverd • gjere greie for fornorsking av samane og dei nasjonale minoritetane og uretten dei har vore utsette for, og reflektere over kva konsekvensar det har hatt og har på individ- og samfunnsnivå

Læringsaktivitet og ressursar	• Kapittel 4 side 114-147 i «Samfunnsfag 8» • Arbeide med faglege omgrep, munnleg og skriftleg • Diskusjon med læringsven, i mindre grupper og i plenum i klassen • Aktuelle saker frå nyheitene • Lage ein kort, digital presentasjon om ein nasjonal minoritet
Vurdering	Ingen formell vurdering i denne perioden, men elevane får trening i å lage ein digital presentasjon
Tverrfaglege tema	• Folkehelse og livsmeistring • Demokrati og medborgarskap
Kjerneelement	• Samfunnskritisk tenking og samanhengar • Identitetsutvikling og fellesskap
Grunnleggjande ferdigheiter	• Munnlege ferdigheiter • Å kunne skrive • Å kunne lese • Å kunne rekne • Digitale ferdigheiter

Veke 1-8	**Emne: Kva er demokrati?**
Tema	• finne ut av, reflektere over og drøfte kva som meinast med demokrati • finne ut korleis ideen om folkestyre blei til • forklare kva opplysningstida var og kva for filosofar som påverka tenkemåten i samfunnet • reflektere over årsakene til og konsekvensane av den amerikanske uavhengigheitskrigen og den franske revolusjonen

<table>
<tr><td></td><td colspan="3">• drøfte på kva måte opplysningstida sine ideal og det som skjedde i Amerika og Frankrike hadde konsekvensar for Noreg
• finne ut korleis man kan vere aktiv medborgar i eit samfunn og påverke kva som skal vere viktig i samfunnet</td></tr>
<tr><td>Kompetansemål</td><td colspan="3">• reflektere over korleis menneske har kjempa og kjempar for endringar i samfunnet og samstundes har vore og er påverka av (geografiske forhold og) historisk kontekst
• gjere greie for årsaker til og konsekvensar av sentrale historiske og notidige konfliktar og reflektere over om endringar av nokre føresetnader kunne ha hindra konfliktane
• beskrive trekk ved det politiske systemet og velferdssamfunnet i Noreg i dag og reflektere over sentrale utfordringar</td></tr>
<tr><td>Læringsaktivitet og ressursar</td><td colspan="3">• Kapittel 5 side 148-189 i «Samfunnsfag 8»
• Arbeide med faglege omgrep, munnleg og skriftleg
• Diskusjon med læringsven, i mindre grupper og i plenum i klassen
• Lærar viser og forklarer meir på dei historiske tema som blir ein del av vurderinga. PowerPoint?
• Kahoot (?)</td></tr>
<tr><td>Vurdering</td><td colspan="3">Skriftleg prøve med tema: Folkestyre, ytringsfridom, den amerikanske revolusjonen, den franske revolusjonen, den norske grunnlova 1814 og maktfordelingsprinsippet. (Side 152-167)</td></tr>
<tr><td>Vurderingskriterium</td><td>LÅG

Eleven kjenner litt til nokre sentrale historiske konfliktar

Eleven kjenner til nokre døme på korleis menneske har kjempa for endringar i samfunnet

Eleven kan forklare litt om det politiske systemet i Noreg</td><td>MIDDELS

Eleven kan i nokon grad gjere greie for årsaker til og konsekvensar av sentrale historiske konfliktar

Eleven kjenner til korleis menneske har kjempa for endringar i samfunnet og samstundes har vore påverka av historisk kontekst</td><td>HØG

Eleven kan gjere greie for årsaker til og konsekvensar av sentrale historiske konfliktar

Eleven kan reflektere over korleis menneske har kjempa for endringar i samfunnet og samstundes har vore påverka av historisk kontekst</td></tr>
</table>

	Eleven har kjennskap til nokre faglege omgrep men ser i mindre grad korleis dei ulike historiske hendingane er påverka av tidlegare hendingar, tankar og idear.	Eleven har oversikt over trekk ved det politiske systemet i Noreg Eleven har kontroll på ein god del faglege omgrep og ser litt korleis dei ulike historiske hendingane er påverka av tidlegare hendingar, tankar og idear.	Eleven kan beskrive trekk ved det politiske systemet i Noreg Eleven har god kontroll på faglege omgrep og ser korleis dei ulike historiske hendingane er påverka av tidlegare hendingar, tankar og idear.
Tverrfaglege tema	• Demokrati og medborgarskap		
Kjerneelement	• Samfunnskritisk tenking og samanhengar • Demokratiforståing og deltaking		
Grunnleggjande ferdigheiter	• Munnlege ferdigheiter • Å kunne skrive • Å kunne lese • Å kunne rekne • Digitale ferdigheiter		

Veke 10-12	**Emne: Kva er økonomi?**
Tema	• Bruke faglege omgrep for å forklare kva økonomi er • Vurdera korleis arbeid, inntekt og forbruk kan påverke økonomi og levestandard i samfunnet • Vurdere korleis arbeid, inntekt og forbruk kan påverke personleg økonomi • Reflektere over fordelinga av ressursar i verda og drøfte korleis levestandard, fattigdom og berekraft heng saman

Kompetansemål	• vurdere korleis arbeid, inntekt og forbruk kan påverke personleg økonomi, levestandard og livskvalitet
Læringsaktivitet og ressursar	• Kapittel 6 side 190-215 i «Samfunnsfag 8» • Arbeide med faglege omgrep ved å bruke ordkort. Finne rett ord til rett forklaring. • Elevane lager eit budsjett over forbruk og inntekter ei veke • Vise og bruke ein lånekalkulator for å finne effektiv rente • Kort digital presentasjon: Mitt drømmeland (Oppgåve 10 side 215) • Diskusjon med læringsven, i mindre grupper og i plenum i klassen • Aktuelle saker frå nyheitene
Vurdering	Ingen formell vurdering. Godkjent eller ikkje godkjent på personleg budsjett og liten digital presentasjon om mitt draumeland
Tverrfaglege tema	• Folkehelse og livsmeistring
Kjerneelement	• Samfunnskritisk tenking og samanhengar • Berekraftige samfunn
Grunnleggjande ferdigheiter	• Munnlege ferdigheiter • Å kunne skrive • Å kunne lese • Å kunne rekne • Digitale ferdigheiter

Veke 14-17	Emne: Kva er berekraft?
Tema	• Forklare kva som ligg i omgrepet berekraft og korleis det har blitt eit omgrep alle bruker • Forklare korleis menneska påverkar naturen og korleis naturen påverkar menneska • Reflektere og diskutere korleis samfunnet si utvikling har hatt betydning for miljøet og klimaet på jorda • Beskriva FN sine berekraftsmål og reflektere over kvifor vi har behov for slike mål • Reflektere over og diskutera kva vi kan bidra med for å redusera eige forbruk
Kompetansemål	• drøfte korleis framstillingar av fortida, hendingar og grupper har påverka og påverkar haldningane og handlingane til folk • utforske og beskrive korleis menneske- og urfolksrettar og andre internasjonale avtalar og samarbeid har betydning for nasjonal politikk, livet til menneske, likestilling og likeverd
Læringsaktivitet og ressursar	• Kapittel 7 side 216-247 i «Samfunnsfag 8» • Arbeide med faglege omgrep, munnleg og skriftleg • Finne og snakke om konkrete døme på ulike omgrep som; • Diskusjon med læringsven, i mindre grupper og i plenum i klassen • Aktuelle saker frå nyheitene
Vurdering	Ingen formell vurdering
Tverrfaglege tema	• Berekraftig utvikling
Kjerneelement	• Samfunnskritisk tenking og samanhengar • Berekraftige samfunn
	• Munnlege ferdigheiter • Å kunne skrive

Grunnleggjande ferdigheiter	• Å kunne lese • Å kunne rekne • Digitale ferdigheiter

Veke 18-25	**Emne: Kva er kjeldekritikk og den digitale verda?**
Tema	• Utforske kva som er kjeldekritikk • Reflektere over kva det vil seie å vere kjeldekritisk • Vurdere kva som er god kjeldekritikk • Reflektere over kva for digitale spor vi legg igjen på ulike digitale plattformer • Drøfte og diskutere korleis vi skal oppføre oss på ulike digitale plattformer • Reflektere og drøfte på kva måte vi blir påverka av ulike media, frå nyheitsbyrå til influensarar • Bruke faglege omgrep som primærkjelde, sekundærkjelde, kjeldekritikk aktivt
Kompetansemål	• bruke samfunnsfaglege metodar og digitale ressursar i eigne undersøkingar, presentere funn ved bruk av digitale verktøy og drøfte kor gyldige og relevante funna er • vurdere på kva måtar ulike kjelder gir informasjon om eit samfunnsfagleg tema, og reflektere over korleis algoritmar, einsretta kjelder eller mangel på kjelder kan prege forståinga vår • utforske ulike plattformer for digital samhandling og reflektere over korleis digital deltaking og samhandling påverkar forma på og innhaldet i samfunnsdebatten • utforske korleis teknologi har vore og framleis er ein endringsfaktor, og drøfte innverknaden teknologien har hatt og har på enkeltmenneske, samfunn og natur • utforske og reflektere over eigne digitale spor og høvet til å få sletta spora og å verne om retten ein sjølv og andre har til privatliv, personvern og opphavsrett
	• Kapittel 1 side 6-33 og kapittel 8 side 248-275 i «Samfunnsfag 8» • Arbeide med faglege omgrep, munnleg og skriftleg

<table>
<tr>
<td>Læringsaktivitet og ressursar</td>
<td colspan="3">

Finne og snakke om konkrete døme på ulike omgrep som;
Diskusjon med læringsven, i mindre grupper og i plenum i klassen
Aktuelle saker frå nyheitene
Bruke omgrep som digital dømmekraft, digitale fotspor og teknologi
Reflektere og diskutere korleis du kan vere tryggare på internett
Finne ut av, drøfte og reflektere over konsekvensane av digital teknologi
Lage ein digital presentasjon, «Den digitale verda» Video, podcast eller digital plakat

</td>
</tr>
<tr>
<td>Vurdering</td>
<td colspan="3">Med utgangspunkt i ei av fordjupingsoppgåvene side 274-275 skal elevane arbeide aleine eller i par. Resultatet blir vurdert med karakter. I oppgåva «Den digitale verda» kan elevane velje blant desse tema: Falske nyheiter, influensarar, algoritmar, nettvett, digital avhengigheit eller nettmobbing. Ulike spørsmål/problemstillingar er laga til kvart tema. Dei vel sjølv formatet: Video, podcast eller digital plakat. Felles vurderingskriterium, uansett format.</td>
</tr>
<tr>
<td>Vurderingskriterium</td>
<td>HØG

Eleven kan vise til nokre plattformer for digital samhandling og kan litt om korleis digital deltaking og samhandling påverkar forma på og innhaldet i samfunnsdebatten

Eleven har laga eit digitalt produkt med lite fagleg innhald og få fagomgrep

Eleven viser lite relevant informasjon, både digitalt og som lyd

Eleven har brukt det valde formatet på ein lite hensiktsmessig måte der både det visuelle og lyden er lite strukturert og av mindre god kvalitet</td>
<td>HØG

Eleven kan utforske nokre ulike plattformer for digital samhandling og har litt oversikt på korleis digital deltaking og samhandling påverkar forma på og innhaldet i samfunnsdebatten

Eleven har laga eit digitalt produkt med fagleg innhald og bruker nokre fagomgrep

Eleven viser relevant informasjon som kjem greitt fram, både digitalt og som lyd</td>
<td>HØG

Eleven kan utforske ulike plattformer for digital samhandling og reflektere over korleis digital deltaking og samhandling påverkar forma på og innhaldet i samfunnsdebatten

Eleven har laga eit digitalt produkt med godt fagleg innhald og bruker varierte fagomgrep

Eleven viser mykje relevant informasjon som kjem tydeleg fram, både digitalt og som lyd

Eleven har brukt det valde formatet på ein hensiktsmessig måte der både det</td>
</tr>
</table>

		Eleven har brukt det valde formatet på ein hensiktsmessig måte der både det visuelle og lyden er strukturert og av jamn kvalitet	visuelle og lyden er godt strukturert og av god kvalitet
Tverrfaglege tema	• Folkehelse og livsmeistring • Demokrati og medborgarskap		
Kjerneelement	• Undring og utforsking • Samfunnskritisk tenking og samanhengar		
Grunnleggjande ferdigheiter	• Munnlege ferdigheiter • Å kunne skrive • Å kunne lese • Å kunne rekne • Digitale ferdigheiter		